

Læreplanstema - Kommunikation og sprog

Hvad siger loven

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kommunikation og sprog skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år.

De to pædagogiske mål er følgende:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

§ 7 i bekendtgørelse om pædagogiske mål og indhold i seks læreplanstemaer

Hvad gør vi i Kirstinebjerg distriktet

I Kirstinebjerg distriktet arbejder vi med alle børns udvikling af sproglige- og skriftsproglige færdigheder samt kommunikative kompetencer. Det gør vi igennem tæt dialog og samarbejde med forældrene som er nøglepersoner for børnenes sproglige udvikling. Børns kommunikative og sproglige udvikling er en forudsætning for at kunne udtrykke sig, danne relationer, indgå i fællesskaber samt indsamle og anvende viden. *Vores mission i Kirstinebjerg distriktet er netop at skabe optimale muligheder for trivsel, udvikling, læring og dannelse, gennem læringsmiljøer som alle børn glæder sig til hver dag.*

I hver institution har vi en pædagog med et særligt ansvar og uddannelse indenfor for sprog og kommunikation, men vi tænker os alle som betydningsfulde sproglige rollemodeller for børnene. Vi planlægger sprogindsatser ud fra data fra sprogtrapper og sprogvurderinger samt samarbejder med PPRs logopæder, hvor det er nødvendigt.

Kommunikative færdigheder tilegnes ved, at børnene hører og præsenteres for et nuanceret sprogbrug. Vi tilrettelægger legende læringsmiljøerne således, at børnene interagerer og kommunikerer med hinanden og os. Vi understøtter med åbne og nysgerrige spørgsmål.

Sprog og skriftsprog udvikler sig sideløbende og støtter hinanden. Derfor introducerer vi tidligt skriftsproget for børnene igennem legende læring med tal, bogstaver, legeskrivning og legelæsning samt symbol- og billedsprog. Vi følger også børnenes spor, ved at gribe deres kreative og fantasifulde sproglige idéer.

Som pædagogisk personale arbejder vi løbende med verbal og non verbal kommunikation, fonologisk opmærksomhed, ordforråd, over- og underbegreber, forholdsord, sprogforståelse, udtale, gentagelse, gestik, mimik, turtagning og udvidelse af sproget, dialogisk læsning, sange, rim, remser og rytme. Vi arbejder også med at hjælpe børnene til at forstå deres egne og andres følelser, samt at kunne sætte ord på.

Vi arbejder også med fokus på matematisk opmærksomhed. Det gør vi ved at gøre børnene opmærksomme på antal, størrelse og former samt relationerne mellem disse. Vi taler om begreber som foran, bagved, ved siden af, længere, kortere, ovenpå, under, tung, let osv. På den måde styrker vi børnenes muligheder for at anvende forklaringer, drage logiske slutninger og ræsonnementer, for dermed at udvikle deres matematiske forståelse og sproglige kompetence. Vi øver at i at kunne se, for at kunne indse.

Vi opfordrer forældre med dansk som andet sprog (DSA) til at bruge modersmålet i hjemmet, da et sprogligt fundament er vigtigt i forhold til at lære dansk i dagtilbud. Forskning peger på, at det er vigtigt for den flersproglige udvikling, at børnene stimuleres sideløbende på både modersmålet og andetsproget. I samarbejdet med forældre med dansk som andet sprog inddrages bl.a. tolke, oversættelses programmer og piktogrammer, som arbejdsmetoder for at opnå større anerkendelse, forståelse og involvering af modersmålet.

Vi som pædagogisk personale arbejder bl.a. med at //

- *Bruge åbne spørgsmål*
- *Følge børnenes interesser*
- *Fortolke og udvide hvad børnene siger*
- *Hjælpe børnene med at sætte ord på*
- *Vente på børnenes svar*
- *Relatere til noget børnene kender*
- *Forklare ord børnene ikke kender i forvejen*
- *Udnytte de sproglige kompetencer børnene har i forvejen*
- *Lege med sproget når det er muligt*
- *Retter ikke børnenes fejl direkte, men gentager f.eks. børnenes udsagn korrekt på en anerkendende måde.*

I forbindelse med "Børn på vej i skole" arbejder vi med sproglige overgangsmarkører som er med til at skabe en tryghed og genkendelighed for børnene, når de starter i "Børn på vej i skole". Vi har udvalgt 3 bøger, 3 sange og 3 lege, som alle børn stifter bekendtskab med i vores dagtilbud.

Vi arbejder efter følgende kommunale pejlemærker //

Sproglige effektmål:

Alle børn oplever at kunne begå sig kommunikativt i enhver situation, de møder.

Alle børn udvikler et sprog, der gør dem i stand til at lære, trives og udvikle sig.

Sproglige resultatmål:

Alle dagtilbud har en strategi for, hvordan der lokalt arbejdes med sproglig opmærksomhed - en oversættelse af Littracy strategien. Det er vores læreplan.

Alle arbejder systematisk med sprogtrappen i 0-3 år.

Alle dagtilbud aktivt anvender Nebula som et redskab til at arbejde systematisk med sprogmiljøet.

At alle professionelle arbejder systematisk med sproglig opmærksomhed som en væsentlig del af alle læringsrum.

Matematisk opmærksomhed effektmål:

Alle børn og unge opnår kompetencer til at handle personligt, aktivt og ansvarligt i den verden af matematik, som de omgiver sig med nu og i fremtiden.

Matematisk opmærksomhed resultatmål:

Alle dagtilbud har en strategi for, hvordan der lokalt arbejdes med matematisk opmærksomhed, opsporing af matematik vanskeligheder og kompetencer samt personalets kompetencer. Det er vores læreplan.

At de pædagogiske professionelle (100%) tilbyder børn og unge forskellige veje til logiske, strategiske og matematiske kompetencer.

I Kirstinebjerg distriktet arbejder vi med at give børn de bedste forudsætninger for at klare sig godt i livet og dermed give dem deltagelsesmuligheder i et demokratisk samfund.

Hvad gør vi i den enkelte afdeling

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.

Her i Natur- og bevægelsesinstitutionen Voldly arbejder vi målrettet med, at styrke alle børns sproglige udvikling, og det kommer til udtryk ved at:

- Vi i vuggestuen bruger sprogtrappen med henblik på at undersøge barnets sproglige niveau, og hvor barnet skal understøttes. Vi sprogvurderer derudover ved 3 årsalderen og arbejder målrettet med resultaterne.
- Vi synger fagtesange og laver sanglege.
- Vi har ugentlige sproglige aktiviteter, som f.eks. dialogisk læsning, højtlesning og historiefortælling.
- Vi har et god og tæt samarbejde med tale- /hørekonsulenterne ved Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR)

I Voldly vægter vi dialogen meget højt. Vi vægter også at inddrage uderummet og naturen i barnets tilegnelse af sproglige kundskaber. Vi er meget bevidste om at være gode sproglige rollemønstre.

Vi har stor fokus på at benævne og være i dialog om børnenes handlinger, samt hvordan vi tolker deres forskellige reaktioner i f.eks. de forskellige aktiviteter, rutiner og den sociale ageren.

Ved konflikthåndtering har vi fokus på, at børnene ved hjælp af deres sprog, selv er med til at løse konflikter og klare de udfordringer de møder, ved hjælp af bl.a. guidning og støtte fra nærværende voksne. Barnet skal opleve, at vi er der til at støtte op omkring løsningen via sproget. Vi har fokus på at hjælpe barnet, der hvor det er i sproglig formåen.

Vi har som nævnt særlig fokus på natur- bevægelse i forhold til barnets tilegnelse af sproglige kompetencer og barnets kommunikative strategier. Det kan f.eks. være i planlagte pædagogiske aktiviteter, men også spontant opstået leg, hvor den voksne følger barnets spor. Det kan f.eks. være, at en aktivitet omkring regnorme, udvikler sig over flere dage. Hvad der er startet som en pædagogisk aktivitet, er efterfølgende ført videre af børnene over en lang periode.

På billedet har vi lavet en ormeform. Aktiviteten gav anledning til megen samtale og læring omkring regnorme. Børnene viste efterfølgende stor interesse for at finde orme og lave deres egen ormeform. De "passer" på regnormene, at der er den fugt de har brug for, at der er føde med mere. Det giver anledning til megen snak og kendskab til både nye ord og sammensatte ord. Der bygges på sproget på flere niveauer, alt efter, hvor det enkelte barn befinder sig i sin sproglige udvikling.

Vi ser aktive børn, som nysgerrige børn, der er parate til at lære sprogets mangfoldighed og muligheder via både leg og aktiviteter. Vi bruger kroppen og bevægelser i opbygningen af et rigt ordforråd, for at barnet får de nødvendige og bedste forudsætninger for sprogligt at kunne begå sig. Vi "gør" ordene, som f.eks. hopper, løber, springer, danser, triller, kravler, sparker, kaster og giver hinanden massage. Vi oplever at børnene via de fysiske aktiviteter tilegner sig nye ord og en større sprogforståelse.

Vi kan ikke høre græsset gro, men vi venter gerne på, at kartoflerne spirer, så vi kan få dem i jorden og opleve "fra jord til bord" og hele den dialog, som vi har omkring processen fra klargøring af bedet, hvor vi "vender jorden", lægger kartofler og høster de mange kartofler, som kommer ud af alt det hårde graven, ventetiden og at hygge kartoflerne. En spændende proces med sproglige gevinster.